

ОСОБА ПОТЕРПІЛОГО ТА ОСОБА ЗЛОЧИНЦЯ ЯК ЕЛЕМЕНТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВБИВСТВ ЗАРУЧНИКА АБО ВИКРАДЕНОЇ ЛЮДИНИ

Анастасія Володимирівна НЕСТЕРЕНКО,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0009-0003-5090-9941>*

Криміналістична характеристикою вбивств заручника або викраденої людини є невід'ємним елементом відповідної окремої криміналістичної методики. Більше за все, це інформаційна модель, яка представлена системою відомостей про закономірності в механізмі вчинення вказаного різновиду кримінальних правопорушень, яка дозволяє визначити оптимальну стратегію їх досудового розслідування з метою вирішення стратегічних і проміжних ситуативно зумовлених тактичних завдань на кожному з етапів розслідування. Криміналістична характеристика вбивств заручника або викраденої людини відіграє подвійне (синергію теоретичного та практичного) значення в структурі відповідної окремої криміналістичної методики. Тому актуальним і нагальним є питання про розкриття змісту таких ключових елементів криміналістичної характеристики вбивств заручника або викраденої людини як особа потерпілого та особа злочинця.

Особа потерпілого, як підкреслює В.С. Суходубов, будучи елементом криміналістичної характеристики, є важливим джерелом інформації про подію кримінального правопорушення та особу злочинця. Крім того, вказаний елемент криміналістичної характеристики дозволяє встановити коло та характер зв'язків потерпілого, що, своєю чергою, допомагає розібратися в багатьох обставинах, які характеризують спрямованість та мотиви поведінки, його особистісні та індивідуальні якості (властивості) [1, с. 259].

За результатами узагальнення матеріалів кримінальних проваджень про вбивства заручника або викраденої людини можна виокремити наступні групи осіб потерпілого від укаazanого різновиду вбивства:

1) чоловіки; віком 25–45 років; є заможними та мають високий дохід або перебувають у родинних чи інших близьких відносинах з особами, які мають високі статки та/чи обіймають високопоставлені посади; працевлаштовані;

2) неповнолітні особи, чиї рідні та близькі мають високий дохід та/чи обіймають високопоставлені посади.

Наприклад, жертвою вбивства, передбаченого п. 4 ч. 2 ст. 115 КК України, став ОСОБА_6, сімейний (одружений і мав дітей), займався бізнесом у сфері сільського господарства та землеробства, мав будинок, автомобіль марки «Honda-CRV», мешкав у м. Новому Бузі. У момент убивства мав при собі грошові кошти в сумі приблизно 14000 гривень [2]. У кримінальному провадженні № 12014160490000086 особою потерпілого став ОСОБА_12, неповнолітній, який був раніше знайомий з особою злочинця [3].

Щодо особи злочинця, вбивства заручника або викраденої людини вчиняють найчастіше громадяни України; мешканці міст; чоловіки; освіта вища, рідше середня; в складі групи осіб; більше третини випадків, коли особа злочинця вчиняла вбивство в стані алкогольного сп'яніння; неодружені; раніше не судимі. Зазвичай, особа злочинця, вчиняючи вказані кримінальні правопорушення, переслідує прагнення збагатитися. Відповідно особа злочинця за мотиваційними ознаками відноситься до корисливого типу. Приміром, ОСОБА_10, ІНФОРМАЦІЯ_1, уродженець м. Нова Одеса, Миколаївської області, громадянин України, з вищою освітою, не одружений, не працюючий, раніше не судимий, що проживає та зареєстрований за адресою: АДРЕСА_1, спільно з ОСОБА_11, ІНФОРМАЦІЯ_2, уродженця м. Артемівськ, Луганської області, громадянин України, з вищою освітою, не працюючий, раніше не судимий, що проживає за адресою: АДРЕСА_2 та який зареєстрований за адресою: АДРЕСА_3, та іншою особою, знаходиться в м. Миколаєві, в ході розмови вступили в злочинну змову, направлену на здійснення нападу на ОСОБА_13 з метою заволодіння його грошима, автомобілем та його подальшого умисного вбивства з корисливих мотивів [2].

Отже, особою потерпілого найчастіше є: 1) чоловіки; віком 25–45 років; є заможними та мають високий дохід або перебувають у родинних чи інших близьких відносинах з особами, які мають високі статки та/чи обіймають високопоставлені посади; працевлаштовані; 2) неповнолітні особи, чий рідні та близькі мають високий дохід та/чи обіймають високопоставлені посади. Вбивства заручника або викраденої людини вчиняють найчастіше громадяни України; мешканці міст; чоловіки; освіта вища, рідше середня; в складі групи осіб; більше третини випадків, коли особа злочинця вчиняла вбивство в стані алкогольного сп'яніння; неодружені; раніше не судимі. Особа злочинця за мотиваційними ознаками відноситься до корисливого типу.

Список використаних джерел:

1. Суходубов В.С. Особа потерпілого як елемент криміналістичної характеристики вбивств з метою заволодіння житлом. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки.* 2018. № 7. С. 258–270. DOI: <https://doi.org/10.36477/2616-7611-2018-07-28>.
2. Вирок Ленінського районного суду м. Миколаєва від 23.02.2015. Справа № 486/560/14-к. *Єдиний державний реєстр судових рішень.* URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/42858408>.
3. Вирок Суворовського районного суду м. Одеси від 23.02.2016. Справа № 523/6472/14-к. *Єдиний державний реєстр судових рішень.* URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/58798753>.